HONKALA - ANNALAN RANTA-ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN LUONTOSELVITYKSEN TÄYDENNYS

FM (biologi) Turkka Korvenpää

1.8.2023

Envibio

Sisällys:

1. JOHDANTO 3
2. VIITASAMMAKKO 3
3. KOLOPUUT JA LAULUJOUTSEN 5
4. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET 6

Pohjakartta ja ilmakuva: © Maanmittauslaitos 07/2023

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy laatii Salon Kiskossa sijaitsevan Honkala-Annalan ranta-asemakaavan muutosta (kartta 1). Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy laati ranta-asemakaava-alueelta luontoselvityksen vuonna 2021 (Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy 2021), jota päätettiin täydentää vielä vuonna 2023 viitasammakon kutupaikkojen uusintakartoituksella sekä eräillä muilla seikoilla.

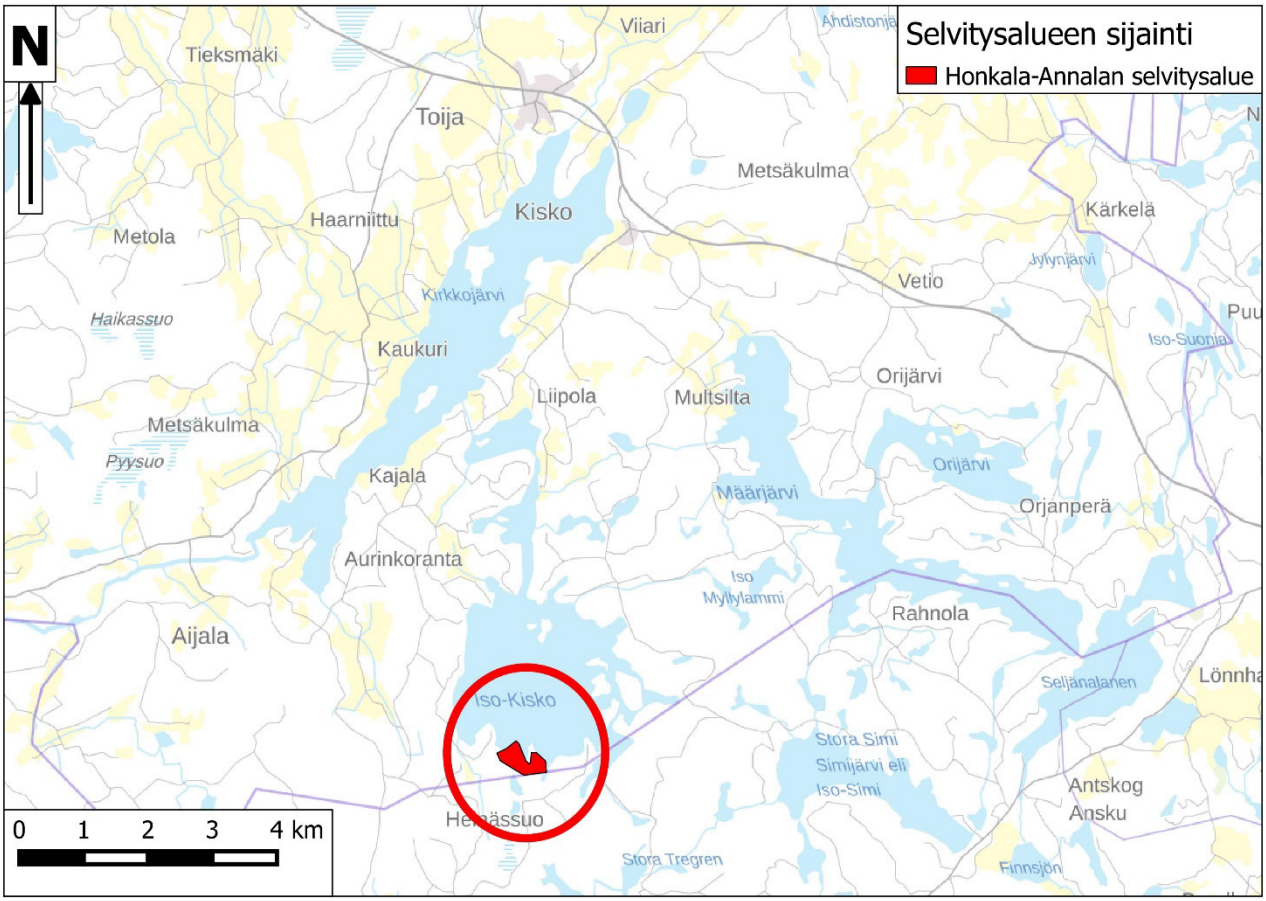

Kartta 1. Honkala-Annalan ranta-asemakaava-alueen sijainti.

2. VIITASAMMAKKO

Selvitysalueella tehtiin kahteen maastokäyntiin perustuva viitasammakkokartoitus keväällä 2021 (Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy 2021). Tuolloin alueelta löydettiin yksi potentiaalinen viitasammakon kutupaikka, jossa kuultiinkin keväällä 2021 arviolta viisi kutevaa viitasammakkokoirasta. Kyseessä on Suosillanlahden ruovikkoinen pohjukka, joka rajattiin välittömine rantavyöhykkeineen vuonna 2021 viitasammakon kutupaikaksi.

Kaava-alueelle tehtiin yksi havainnointikäynti 11.5.2023 klo 22.35-23.45. Sää oli tyyni ja selkeä ja ilman lämpötila oli noin +6 °C. Olosuhteet olivat siten viitasammakkokartoituksen kannalta hyvät. Suosillanlahden pohjukassa samalla paikalla kuin vuonna 2021 kuultiin nyt yksi ääntelevä viitasammakkokoiras. Lisäksi toinen koiras äänteli maantien vastakkaisella puolella tien ojassa. Muualla kaava-alueella ei havaittu viitasammakkoja kuten ei myöskään vuonna 2021, eikä siellä ole viitasammakolle sopivia kutupaikkoja. Viitasammakko ei kude virtavesissä lukuun ottamatta leveitä, seisovavetisiä ojia tai luonnonuomien laajempia suvantoja. Tällaisia ei ole esimerkiksi Mäkiniittu -lammen lasku-uomassa. Varmuuden vuoksi lasku-uoman varrella kuunneltiin kuitenkin viitasammakkoja noin puolen tunnin ajan osana koko alueen viitasammakkokartoitusta. Kaava-alueeseen sisältyvät rannat ovat Suosillanlahden ruovikkoisen pohjukan ulkopuolella viitasammakon kutupaikoiksi liian niukkakasvisia ja avoimia.

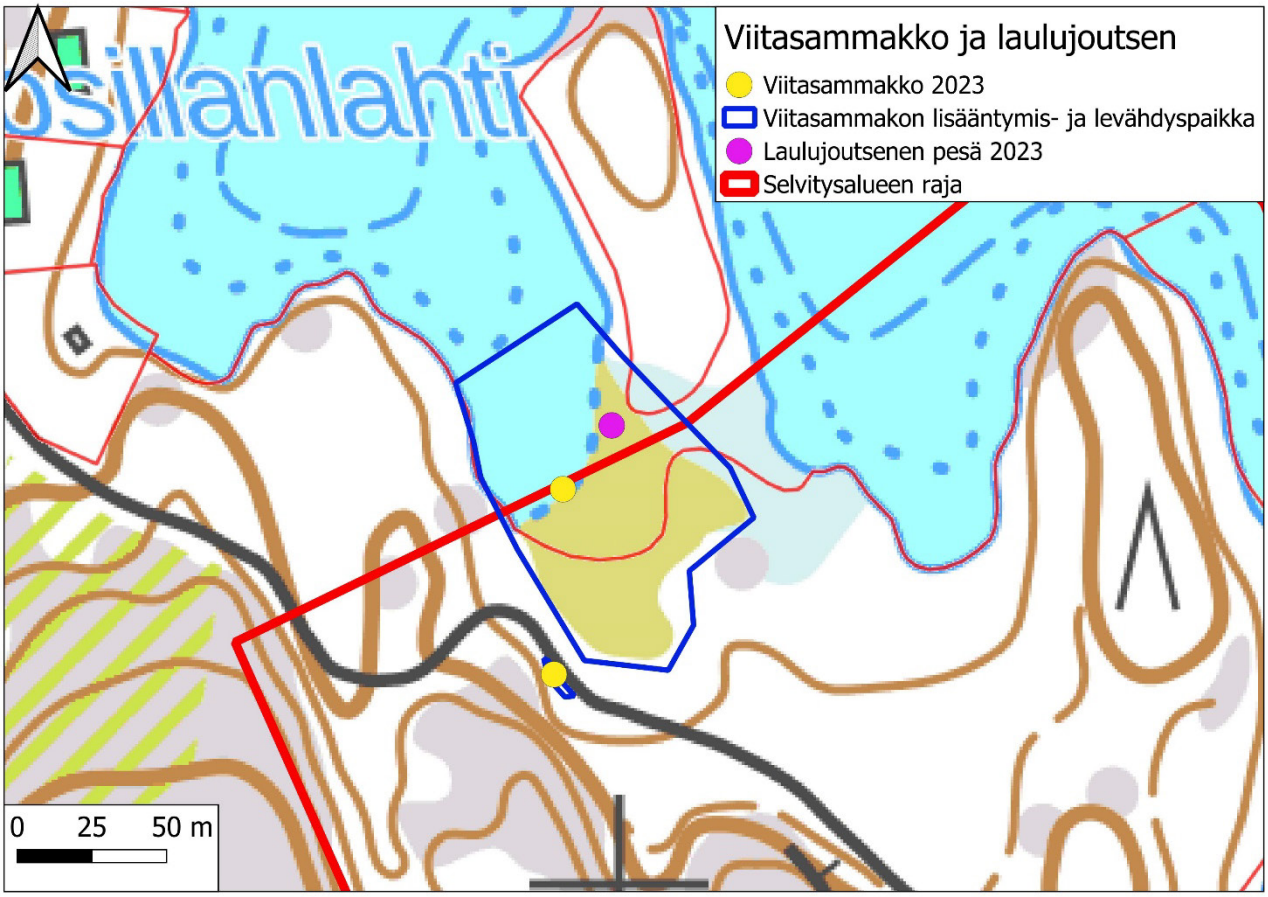

Kartta 2. Viitasammakko ja laulujoutsenen pesä.

Viitasammakon lisääntymispaikoiksi voidaan tulkita ne vesialueet tai vesialueen osat, joissa koiraat soidintavat, joissa pariutuminen ja kutu tapahtuvat ja joissa nuijapäät elävät. Kutuääntely riittää osoittamaan lisääntymispaikan olemassaolon (Saarikivi 2017). Kutualueilla olevia talvehtimispaikkoja lukuun ottamatta levähdyspaikat ovat hankalammin

rajattavissa. Levähdyspaikoiksi voidaan tulkita esimerkiksi lisääntymispaikkoihin suoraan rajautuvat luhdat, ruovikot, kosteapohjaiset pensaikot ja metsiköt. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan rajaus on sama kuin vuonna 2021 (kartat 2-3). Lisäksi lisääntymispaikaksi on rajattu Suosillanlahden pohjukan lähellä maantien vastakkaisella puolella sijaitseva oja siltä osin, kuin siinä oli vettä toukokuussa 2023. Tosin on hyvin todennäköistä, että viitasammakkokoiras oli eksynyt ojaan varsinaisen lisääntymispaikkansa ulkopuolelle, joten ojan rajaaminen lisääntymispaikaksi on tulkinnanvaraista. Oja myös todennäköisesti kuivuu kesän mittaan, jolloin mahdollisesti kuoriutumaan ehtineet nuijapäät kuolevat.

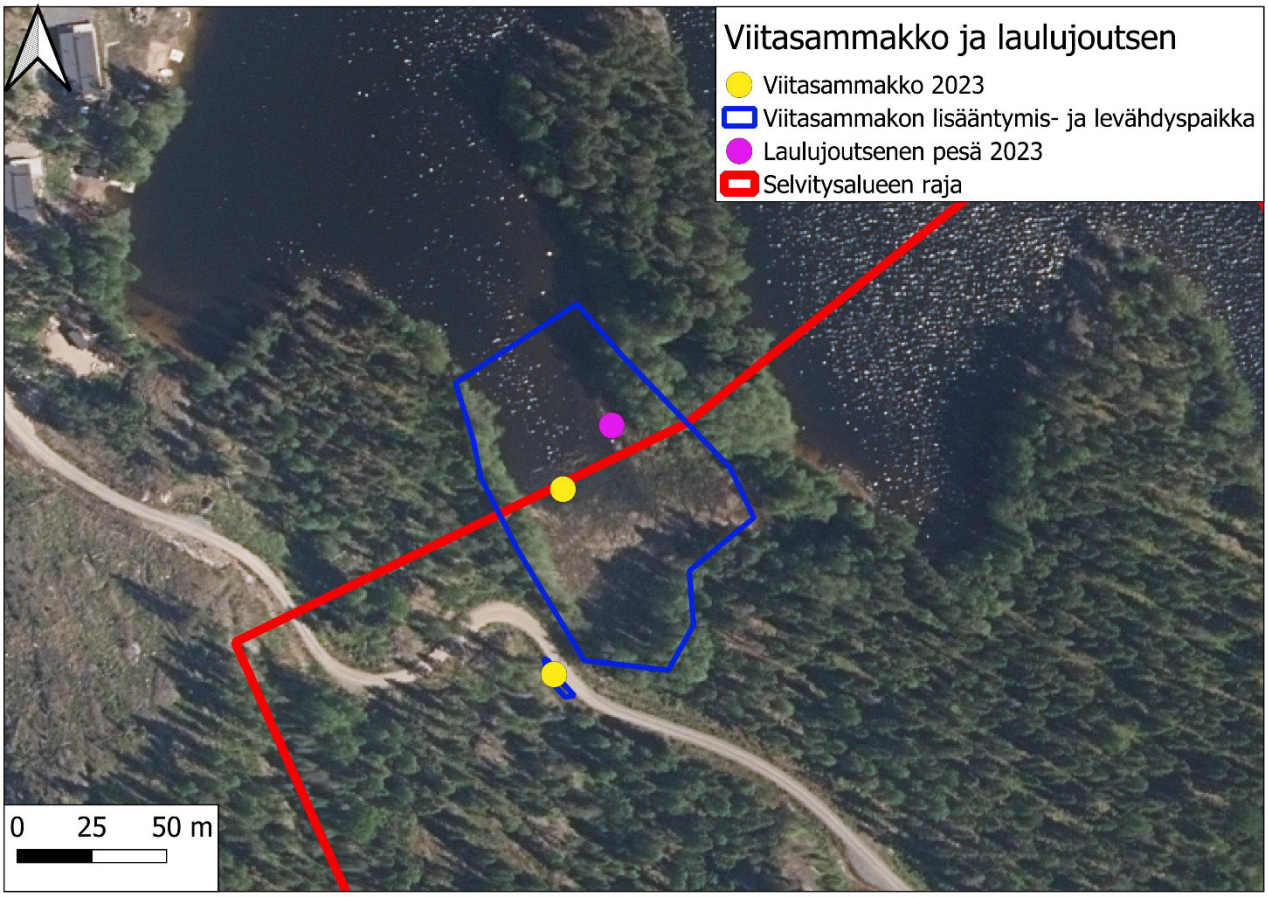

Kartta 3. Viitasammakko ja laulujoutsenen pesä ortoilmakuvalla.

3. KOLOPUUT JA LAULUJOUTSEN

Kaava-alueella on useita kolopuita. Näiden sijaintipaikoille ei ole osoitettu rakentamista, eikä kolopuita ole kaavahankkeen vuoksi tarpeen kaataa. Alueella ei havaittu merkkejä liito-oravan esiintymisestä vuoden 2021 luontoselvityksessä, ja alueen metsät ovat nykyisin

lahden pohjukoiden hyvin kapeita rantakaistaleita lukuun ottamatta liito-oravalle liiaksi harvennettuja. Siten lajin leviäminen alueelle ei ole ainakaan lähitulevaisuudessa todennäköistä. Liito-orava ei ole lainkaan ihmisarka, ja laji voi asettua jopa aivan talojen pihoihin.

Kaava-alueella tehtiin vuoden 2021 luontoselvityksen yhteydessä lepakkokartoitus, jossa havaittiin jonkin verran lepakoita (pohjanlepakoita, isoviiksisiippoja / viiksisiippoja ja vesisiippoja). Kokonaisuutena arvioiden alueen ei tulkittu olevan lepakoille tavanomaista tärkeämpi. Alueella elävät lepakot voivat käyttää kolopuita päiväpiiloinaan. Kaavan toteuttaminen ei aiheuta tarvetta kaataa kolopuita, joten kaavan toteuttaminen ei heikennä lepakoiden elinmahdollisuuksia.

Suosillanlahden ruovikkoisessa pohjukassa (kartat 2-3) nähtiin hautova laulujoutsen maastokäynnin alussa. Laji ei pesinyt paikalla vielä vuonna 2021. Ruovikkoinen lahti on tyypillinen laulujoutsenen pesäpaikka.

4. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy 2021. Honkala-Annalan ranta-asemakaavan muutoksen luontoselvitys. 24 s.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2021. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 350 s.

Nieminen, M. 2017. Liito-orava (*Pteromys volans* Linnaeus, 1758). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 48-55. Suomen ympäristö 1/2017.

Saarikivi, J. 2017. Viitasammakko (*Rana arvalis* Nilsson, 1842). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 90-96. Suomen ympäristö 1/2017.